

آفتاب حقوقی

سه‌شنبه ۷ آذر ماه ۱۴۰۲ | سال دوم | شماره ۴۰ | (آفتاب حقوقی به همراه روزنامه سراسری آفتاب بزد)

خاطراتی

از استاد

امیرناصرکاتوزیان

صفحه ۳

قانون تراشه و علم:

اتخاذ رویکرد جدید آمریکا

در تنظیم گری تولید تراشه‌ها

دکتر فرشید فرحناکیان
عضو هیئت‌مدیره کانون وکلای مرکز

جینا ریموندو؛ وزیر تجارت آمریکا، در ماه جولای ۲۰۲۳ اعلام کرد که تمرکز چین بر تولید تراشه‌های جدید و پیشرفته مشکلی است که باید درباره آن فکر کنیم. تولیدکنندگان تراشه آمریکایی یک‌سوم کل فروش نیمه‌رسانا در جهان را به خودشان اختصاص داده‌اند. آن‌ها پیچیده‌ترین میکروپردازنده‌های جهان را طراحی می‌کنند که در موبایل‌های هوشمند، دیتاسنترها و الگوهای هوش مصنوعی به کار می‌روند. با این حال نه شرکت‌های آمریکایی و نه تولیدکنندگان قراردادی آسیایی، هیچ‌کدام از آن تراشه‌های پیشرو را در آمریکا نمی‌سازند. اهمیت تراشه‌ها در اقتصادهای مدرن و در عصر هوش مصنوعی و واگذاری مرکزیت آن‌ها به یکی از طرفین جنگ رقابتی، موضوعی است که سیاست‌گذاران در واشینگتن نگران آن هستند. پاسخ آن‌ها به این دغدغه، قانون تراشه و علم بوده است.

با شیوع کرونا در جهان و تهدید زنجیره‌های ارزش جهانی، رویکرد جدیدی برای سیاست صنعتی در آمریکا مطرح شد که تا آن زمان، روسای جمهور و قانون‌گذاران در هر دو حزب به میزان کمتری با آن موافق بوده‌اند. این رویکرد جدید که از سال ۲۰۲۲ پورنگ‌تر شده است، سنت طولانی مدت نئولیبرال مبنی بر اینکه بازار آزاد تقریباً به‌طور انحصاری منابع اقتصادی و تولیدی با ماهیت غیرنظامی را تخصیص می‌دهد را می‌شکند. همچنین نشان‌دهنده انحراف رادیکال از این موضع سنتی است که دولت فدرال به‌ندرت باید در بازارها یا در تخصیص منابع مداخله کند. برعکس، در این رویکرد جدید، دولت فدرال وظیفه ترویج و تأمین مالی توصیه‌های سیاست صنعتی را بر عهده می‌گیرد و سنت طولانی مداخله حداقلی در اقتصاد آمریکا را زیر پا می‌گذارد و به اولین بازیگر پیشرو در سیاست صنعتی تبدیل می‌شود؛ چیزی که در کمتر از ۱۰ سال پیش قابل تصور نبود.

در همین رابطه دو قانون کلیدی در سال ۲۰۲۲ تصویب شد که به‌طور قابل ملاحظه‌ای بر سیاست صنعتی ایالات متحده در سال‌های آینده تأثیر می‌گذارد. اولین قانون معروف به قانون کاهش تورم (IRA) است که در اوت ۲۰۲۲ (شهریور ۱۴۰۱) تصویب شد. اهداف تصویب این قانون، بهبود رقابت‌پذیری اقتصادی، نوآوری و بهره‌وری صنعتی آمریکا است. دومین قانون هم در اوت ۲۰۲۲ معروف به قانون تراشه و علم (CHIPS and Science Act) با هدف ایجاد مشوق‌هایی در حوزه تولید نیمه‌هادی‌ها پس از مدت‌ها مطالعه و بحث در کنگره به تصویب رسید. بر اساس این قانون، ۲۸۰ میلیارد دلار از بودجه فدرال در ۱۰ سال آینده به این موضوع اختصاص یافته است که

بیشتر آن (۲۰۰ میلیارد دلار) به سمت تحقیق و تجاری‌سازی تراشه‌های پیشرفته و همچنین حمایت از تحقیق و توسعه مرتبط با فناوری‌های پیشرفته مانند محاسبات کوانتومی، هوش مصنوعی و رشته‌های علم، فناوری، مهندسی و ریاضیات (STEM) اختصاص یافته است. حدود ۵۳ میلیارد دلار نیز برای حمایت از

تولید تراشه در داخل آمریکا و حدود ۲۴ میلیارد دلار اعتبار مالیاتی برای ترویج تولید تراشه ارائه شده است. مؤسسات نوآور در فرآیندهای تولید نیز در حال تقویت هستند و ایجاد مؤسسات جدید در سراسر آمریکا برنامه‌ریزی شده است. سه شرکت بزرگ تولیدکننده تراشه‌های پردازنده؛ TSMC، سامسونگ و اینتل، احتمالاً برای تأسیسات جدید تولید نیمه‌رسانا در ایالات متحده بودجه دریافت خواهند کرد.

قانون تراشه و علم واکنش دولت فدرال ایالات متحده به کمبود تراشه در بازارهای بین‌المللی به دلیل قطع زنجیره‌های عرضه و تولید ناشی از اثرات بیماری همه‌گیر کرونا است. این وضعیت نه تنها تأمین نیمه‌هادی‌ها را برای مصارف غیرنظامی، بلکه برای مصارف نظامی نیز خطرآفرین و موجب تضعیف امنیت ملی این کشور تشخیص داده شده است. درواقع خطرات اقتصادی و امنیت ملی هر دو در قانون توجه این قانون در اتخاذ رویکرد جدید آمریکا در تنظیم گری تولید تراشه‌ها قرار داشته است. تداوم کندی تولید داخلی خودرو ناشی از کمبود تراشه نشان‌دهنده خطرات اقتصادی است. خطرات امنیت ملی شامل نیاز وزارت دفاع به تأمین اجزای حیاتی سیستم‌های الکترونیکی دفاع ملی از مکان‌هایی در آسیا می‌شود. تحت تقسیم‌کار جهانی موجود در تولید نیمه‌هادی، هر دو خطر قابل توجه هستند. ایالات متحده در طراحی نیمه‌هادی مسلط است؛ اما سهم نسبتاً کمی و رو به کاهشی در ساخت تراشه دارد. در حال حاضر ایالات متحده سهم تقریبی ۱۲ درصدی از تولید نیمه‌هادی‌ها در جهان را دارد؛ در حالی که در دهه ۱۹۹۰ این سهم ۳۷ درصد بود. تایوان جایگاه غالب در ساخت تراشه را دارد و «ریخته‌گری‌های» (Foundries) تراشه‌های پیشرو (Leading-edge Chip) را در اختیار دارد که مطابق با مشخصات مشتری تولید می‌کنند. مونتاژ، آزمایش و بسته‌بندی نیمه‌هادی‌ها به اجزای نهایی عمده توسط سازندگان قراردادی (Contract Manufacturers) در تایوان و چین انجام می‌شود. این بدان معناست که عناصر مهم زنجیره تأمین نیمه‌هادی‌ها در معرض رویدادهای سایر کشورها و در مورد شرکت‌های تایوان و چین، در معرض دخالت دولت چین قرار دارند.

یک کارخانه ساخت نیمه‌هادی (Semiconductor Fabrication Plant) نیازمندی‌های زیرساختی گسترده‌ای دارد که به‌روش‌های پیچیده‌ای با مقررات گذاری فدرال، ایالتی و محلی در تعامل قرار می‌گیرد. هدف قانون تراشه افزایش تعداد این کارخانه‌ها در ایالات متحده است؛ اما حمایت تنظیم‌گرانه (Regulatory Support) و سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی (Infrastructure Investments) برای اطمینان از ساخت این کارخانه‌های جدید به هنگام و بدون اضافه بودجه مورد نیاز است. تنظیم‌گری تعامل با متحدان آمریکا برای افزایش انعطاف‌پذیری در زنجیره تأمین مواد خام تولید نیمه‌هادی، گازها و مواد شیمیایی ضروری است.

صفحه ۶

سرمقاله

توقیف اموال منقول و غیرمنقول شهرداری جهت وصول محکوم به

سید بهادر بهادری
حقوقدان

سوال: آیا جهت وصول محکوم به، توقیف اموال منقول و غیرمنقول شهرداری، با قطعیت رای دادگاه ممکن

می‌باشد؟

با توجه به ماده واحده قانون منع تأمین و توقیف اموال شهرداری‌ها تأمین و توقیف اموال منقول و غیرمنقول شهرداری‌ها در اجرای...

صفحه ۳

مادداشت ۱

عقود و تعهدات قراردادی

حمیدرضا به گذر
حقوقدان

صورت اول مانند آنکه فروشنده بگوید: «اتومبیل را به مبلغ پانصد هزار ریال فروختم به شرط آنکه نقشه‌ای برای ساختمان خانه‌ام طرح کن و خریدار بگوید: قبول کردم»

صورت دوم مانند آنکه قبلاً طرفین در مورد طرح و نقشه ساختمانی مذاکره کرده و به توافق رسیده باشند، بعداً فروش اتومبیل را به مبلغ معین انشاء و قبل‌تر و در انشای معامله...

مادداشت ۲

مشاهده عکس مستهجن در زمان بازرسی گوشی ...

هادی دهقان
دانشجوی حقوق

سوال: در برخی موارد مشاهده می‌شود مأمورین نیروی انتظامی در پرونده‌های مواد مخدر، با دستور مقام محترم قضایی در حال تفتیش و بازرسی گوشی تلفن همراه

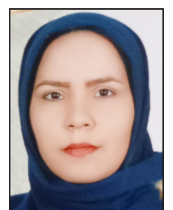
متهم جهت کشف

محل اختفای مواد مخدر یا دیگر شرکای متهم می‌باشند، و ناگهان با عکس‌های مستهجن روبرو می‌شوند و در این راستا اقدام...

صفحه ۲

مادداشت ۳

شرایط خودرو و رانندگان ارائه دهنده خدمات هوشمند مسافر

مهديه رعيتي
کارشناس حقوق

برابر مصوبه دولت کلیه اشخاص حقوقی ارائه دهنده خدمات برخط جابه‌جایی و حمل و نقل مسافر درون شهری و حومه عضو اتحادیه صنفی کشوری کسب و کار مربوطه که

برخی از عملیات آن‌ها با استفاده از اپلیکیشن ... یا سایت انجام شود؛ اعم از اینکه وسیله نقلیه،

صفحه ۸

افزایش ۷۸ درصدی ورود پرونده به محاکم با اجرای قانون جدید چک

دعا باید از سوی دادگاه صادرکننده اجرائیه مورد رسیدگی قرار گیرد. در بندرعباس رسیدگی به عمل می‌آید و دستور قاضی تهران ابطال می‌شود. اجرای احکام تهران که مراحل اجرایی را طی کرده و قاضی مستقل دارد باید از دستورات و رأی بندرعباس تبعیت کند. مسلم است اینجا اصل استقلال قضات مورد توجه قرار نگرفته است. عجیب تر از آن این قانون این امکان را فراهم آورد است، دادیار دادسرا می‌تواند دستور توقف اجرائیه یک قاضی حقوقی را صادر کند و در واقع قانون گذار توجه به صلاحیت ذاتی ننموده است.

قربانی تاکید کرد: در هیچ نظام حقوقی اجازه داده نشده است که دستورات دادگاه مورد ابطال قرار گیرد. از طرفی از بین بردن حق دفاع صادرکننده در زمان صدور دستور اجرا با طرح دعوی ابطال اجرائیه قابل جبران نیست چرا که هزینه‌های دادرسی را بر صادرکننده اضافه می‌کند؛ و یا اینکه قانون‌گذار مشخص نکرده است که آیا چک قابل ظهرنویس است و انتقال در سامانه به منزله ظهرنویسی است یا خیر؟ و اینکه درج در سامانه از شرایط صدور است یا تنها شکل اداری است؟ آیا بانک باید گواهی عدم پرداخت صادر کند یا خیر؟ و این مسائل باید در قانون به طور شفاف بیان می‌کنند.

وی بیان کرد: در مورد قانون جدید چک در حال حاضر بین قضات اختلاف نظر وجود دارد و در نشست‌های قضایی مورد بررسی قرار می‌گیرد به طور مثال یکی از این موارد در نشست قضایی استان تهران مورد بررسی قرار گرفت، اما اتفاق نظری حادث نشد.

رئیس کل دادگاه‌های عمومی و انقلاب تهران در رابطه با رفع ابهامات در قانون جدید چک گفت: با توجه به قانون آیین دادرسی فرانسه، ماده‌ای که ما در حال حاضر به عنوان ماده ۲۳ قانون چک می‌شناسیم در قانون فرانسه نمونه دارد و نویسندگان قانون اصلاح قانون چک نیز از همین قانون فرانسه اقتباس کرده‌اند. اما این امور در قانون آیین دادرسی مدنی فرانسه درج شده است و نه در قانون تجارت و یا قوانین ماهوی و در ماده مواد ۱۴۰۵ به بعد قانون آیین دادرسی مدنی فرانسه آمده است.

قربانی افزود: در ماده ۱۴۰۹ قانون آیین دادرسی مدنی فرانسه آمده قاضی دادگاه پس از درخواست دارنده چک (البته شامل سفته هم می‌شود) اقدام به صدور «قرار دستور پرداخت» می‌کند. متأسفانه قانون‌گذار ما لفظ قرار را تنها به «دستور» ترجمه کرده است. این ایراد ترجمه بسیار تأثیرگذار بوده است چرا که در قانون فرانسه این قرار ظرف مهلت قانونی قابل واخواهی است. اگر واخواهی به عمل نیاید بر مبنای این قرار اجرائیه صادر می‌شود. اگر واخواهی هم به عمل آید رسیدگی انجام می‌شود و رأی صادر می‌شود که بر مبنای رأی دارنده محکوم و اجرائیه صادر و یا حکم بر بی‌حقی صادر می‌شود. پس از صدور این رأی دیگر هیچ یک از آن هفت خواسته‌ای که عنوان شد قابلیت طرح ندارد.

وی تصریح کرد: اگر دقت شود با این نگرش تطبیقی مشخص می‌شود راهکارهایی همچون قرار دستور پرداخت نه تنها نظام حقوقی را دچار به هم ریختگی نمی‌کند بلکه باعث تسریع در روند رسیدگی و جلوگیری از افزایش نرخ پرونده‌های ورودی می‌شود. این راهکارها حتی برای اسناد رسمی نیز قابل اجرا است، مسلماً اگر مجلس شورای اسلامی از قوه قضاییه نظرخواهی می‌کرد، اهداف قوه قضاییه در سند تحول قضایی که قضا زدایی و کاهش مراجعه مردم به محاکم برای امور غیر ضرور است هم حاصل می‌شود.

رئیس کل دادگاه‌های عمومی و انقلاب تهران در پاسخ به این سوال که آیا تعداد دعاوی مطالبه وجه سفته نیز افزایش داشته است؟ گفت: بر اساس آمار ماخوذه، میانگین تعداد وارده دعوی یادشده در شهر تهران، در سال ۱۳۹۶، به طور ماهانه قریب به ۶۰۰ فقره بوده که این عدد در سال ۱۴۰۱ نزدیک به ۱۲۰۰ فقره افزایش یافته است به عبارت بهتر دعای مزبور ۱۰۰ درصد افزایش داشته است. وی تاکید کرد: به نظر می‌رسد مجلس شورای اسلامی در حال حاضر هم می‌تواند این قانون را با اصلاحاتی روزآمد کند، حمایت قانون از سفته و برات را نیز مانند چک به عمل آورد و به اختلاف‌ها پایان دهد که امیدوارم این اتفاق در آینده نزدیک واقع شود.

تأثیری در کاهش پرونده‌ها داشته یا خیر؟ گفت: باید آمار پرونده‌های قضایی مطالبه وجه چک طبق قانون سابق را با پرونده‌های قضایی که با قانون جدید ابداع شده‌اند با هم مقایسه کرد. طبق قانون سابق، دارنده چک بلامحل صرفاً در یک دادخواست همه ادعاهای خود از جمله مطالبه وجه چک، مطالبه خسارت تاخیر تادیه، محکومیت ضامن و ... مطرح می‌کرد و یک پرونده تشکیل می‌شد و الان طبق قانون جدید چک بعد از اینکه اجرائیه چک بلامحل صادر شد، طرفین چک می‌توانند هفت خواسته را به موجب دادخواست‌های جداگانه مطرح کنند که مجموع پرونده‌های مربوط به این هفت خواسته طبق قانون جدید را باید با خواسته مطالبه وجه چک طبق قانون سابق مقایسه کرد.

وی گفت: پیش از تصویب قانون جدید، پرونده‌های موضوع چک، با عنوان واحد «مطالبه وجه چک»، طرح می‌شد که در سال قبل از شروع اجرا یعنی سال ۱۳۹۶، تعداد آن‌ها در شهر تهران، تقریباً ۳۷ هزار فقره بوده است.

با وجود تمامی سختگیری‌های صورت گرفته در صدور دسته چک از سوی بانک‌ها و اعمال برخی مقررات مانند انسداد حساب صادرکننده و همچنین کارسازی چک از سایر حساب‌های صادرکننده، که تماماً باعث کاهش میزان گواهی‌های عدم پرداخت بوده است، متأسفانه شاهد آن هستیم که پس از تصویب و اجرای قانون جدید، در سال ۱۴۰۱، دعاوی متفرع از چک، مشتمل بر: صدور اجرائیه نسبت به چک بلامحل با ۲۴۱۶۲ فقره/ مطالبه خسارت تاخیر تادیه با ۱۳۵۵۴ فقره که باید به صورت جداگانه طرح و مطالبه شود/ ابطال اجرائیه‌های یادشده با ۶۶۳۶ فقره که توسط صادرکننده و در اثبات بری بودن ذمه طرح می‌شود/ دعاوی مطالبه وجه چک با ۲۱۸۷۶ فقره که در خصوص چک‌های قدیمی یا به طرفیت ضامن و سایر متعهدان مطرح شده‌اند، جمعا بیش از ۶۶۰۰۰ فقره پرونده را تشکیل داده است. این آمار مشمول چک‌های ثبت شده نیست، که اگر آمار دعاوی این نوع چک‌ها نیز اضافه شود تعداد پرونده بیشتر از میزان اعلام شده می‌شود.

رئیس کل دادگاه‌های عمومی و انقلاب تهران تصریح کرد: باوجود اعمال تمامی محدودیت‌ها در صدور دسته چک، تعداد پرونده‌های وارده دعاوی مربوط به چک قبل از اجرای قانون یعنی سال ۱۳۹۶ در مقایسه با سال ۱۴۰۱، ۲۹۰۰۰ فقره معادل ۷۸ درصد افزایش داشته است؛ لذا همانطور که از ابتدا نیز بر آن تاکید شد: اجرای قانون جدید چک، باوجود مزایایی همچون اعتبار بخشیدن به اسناد تجاری، سرعت در احقاق حق طلبکار و ...، تأثیری چندانی بر ورودی پرونده‌ها به دستگاه قضایی نداشته است.

قربانی بیان کرد: در گذشته تمام دعاوی بیان شده غالباً در طرح دعوی چک مطرح می‌شد و اگر صادرکننده ادعایی داشت اقدام به طرح دعوی متقابل می‌کرد. قاضی رسیدگی‌کننده اقدام به رسیدگی بر مبنای اصول اسناد تجاری همانند وصف تجریدی و اصل حسن نیت و به نحو فوق العاده کرد.

وی گفت: در حال حاضر با صدور دستور اجرائیه چک توسط دادگاه و طرح دعاوی هفت گانه، رسیدگی به پرونده‌های چک بر مبنای قواعد حقوق مدنی شده و مسلم است رسیدگی‌های تجاری سریع، اما رسیدگی به عمل آمده بر مبنای اصول قانون مدنی با تأخیر بیشتر مواجه است، چرا که ممکن است موضوع به کارشناس حسابرسی ارجاع شود.

رئیس کل دادگاه‌های عمومی و انقلاب تهران ادامه داد: در گذشته بر مبنای رأی وحدت رویه در مطالبه چک در محل صدور چک اقامتگاه خوانده یا محل صدور گواهی عدم پرداخت چک به عمل می‌آمد و دعاوی تقابل به تبع دعاوی اصلی در این محل‌ها مطرح می‌شد، اما در حال حاضر، یک دعا داریم به عنوان ابطال اجرائیه چک. خواهان صدور دستور صدور اجرائیه به طور مثال دعا را به لحاظ آدرس بانک در تهران مطرح می‌کند و اجرائیه از محاکم تهران صادر می‌شود. خوانده که در بندرعباس ساکن است و چک را در آن محل صادر کرده است دادخواست ابطال اجرائیه را در همان محل مطرح می‌کند. قانون‌گذار الزام نکرده است که این

رئیس کل دادگاه‌های عمومی و انقلاب تهران گفت: با وجود اعمال تمامی محدودیت‌ها در صدور دسته چک، تعداد پرونده‌های وارده دعاوی مربوط به چک قبل از اجرای قانون یعنی سال ۱۳۹۶ در مقایسه با سال ۱۴۰۱، ۲۹۰۰۰ فقره معادل ۷۸ درصد افزایش داشته است. ربیع‌اله قربانی؛ رئیس کل دادگاه‌های عمومی و انقلاب تهران در رابطه با تأثیر اصلاح قانون چک در کاهش ورودی پرونده‌ها به محاکم اظهار کرد: صحبت‌های مطرح شده در رابطه با قانون جدید چک به این معنا نیست که این قانون تأثیر چندانی نداشته است و از لحاظ نوآوری‌ها کلاً بد و یا غیر کارآمد است، بلکه این قانون تأثیر چندانی در سیستم قضایی ایران با توجه به اهداف قانون‌گذار نداشته است، زیرا سبب کاهش مراجعه مردم به محاکم و کاهش تشکیل پرونده‌های قضایی نشده است.

وی ادامه داد: قانون‌گذار اهداف قانون جدید چک را در دو دسته تقسیم بندی کرده است؛ اول اینکه اهداف اقتصادی که سیاست‌گذاری آن با بانک مرکزی است و دوم اهداف قضایی که مسلماً متولی آن قوه قضائیه است. رئیس کل دادگاه‌های عمومی و انقلاب تهران بیان کرد: از منظر مسائل اقتصادی، اینکه سخت‌گیری در صدور دسته چک توسط بانک‌ها به عمل آید و سعی شود در خود نظام بانکی با ضمانت اجرایی از جمله مسدود کردن تمام حساب‌های صادرکننده چک بلامحل و نیز برای عامه مردم اعتماد به چک به وجود آید، مسلماً از موفقیت‌های این قانون است. البته اینکه عملاً در عرصه اقتصادی، قانون جدید چک سبب اعتبار و اعتماد مردم به چک شده یا خیر، مستلزم ارائه داده‌های آماری در مجامع اقتصادی و آماری است.

قانون جدید چک در کمیسیون تخصصی بررسی نشده است

قربانی درباره تأثیر قانون جدید چک در سیستم قضایی کشور بیان کرد: می‌دانیم که قانون چک به دلیل ماهیت حقوقی آن باید در کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی مورد بررسی قرار می‌گرفت، اما متأسفانه این قانون ابتدا در کمیسیون مذکور مورد بررسی قرار نگرفت و کمیسیون فرعی و ثانوی این قانون را بررسی کرد که همین نقص، سنگ بنای ایراداتی است که در حال حاضر در نظام قضایی شاهد آن هستیم.

امکان طرح هفت دعوادر محاکم در پی اجرای قانون جدید چک

وی در رابطه با ایرادات وارده به قانون جدید چک گفت: اولین ایراد این قانون تغییر شکل دعاوی مربوط به چک از دعاوی مطالبه وجه چک است.

پس از صدور اجرائیه چک طبق قانون جدید، دعاوی دیگری نیز ممکن است مطرح شود که از جمله:

دستور توقف اجرا در شعبه کیفری یا حقوقی مطرح شود؛
دعاوی استرداد لاشه چک؛

دعوی ابطال اجرائیه دادگاه؛

دعوی ابطال چک مطالبه شده از سوی صادر کننده چک؛

دعوی مطالبه وجه از ضامن چک به صورت مستقل از صادر کننده؛

دعوی مطالبه خسارت تأخیر تأدیه و دعوی مطالبه چک ثبت نشده در سامانه صیاد.

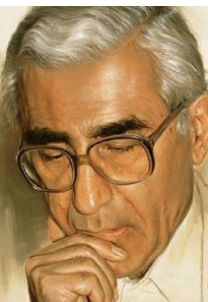
رئیس کل دادگاه‌های عمومی و انقلاب تهران افزود: البته این دعاوی به غیر از دعاوی است که از طریق کیفری مطرح می‌شود؛ در واقع این قانون نرخ طرح دعوی را افزایش داده است و برخی قواعد دادرسی را به هم ریخته است، درست است که تعداد پرونده‌های مطالبه وجه چک به شکل قانون سابق کاهش پیدا کرده است، اما در عوض این قانون سبب ایجاد دعاوی و خواسته‌های جدیدی در سیستم قضایی کشور شده است که مجموع آن‌ها از تعداد پرونده‌های مطالبه وجه چک سابق بیشتر شده است.

کاهش آمار چک‌های برگشتی بعد از اجرای قانون چک

قربانی ادامه داد: برای پاسخ به این سوال که آیا قانون جدید چک

خاطرات حقوقی

خاطراتی از استاد امیرناصرکاتوزیان

برگرفته از کتاب «آن سفر کرده» / «دکتر عیسی کشوری»

۱۶

استاد تعریف می‌کرد در یکی از سفرهایی که به کشورهای اروپایی داشتم، حقوق‌دانی خارجی با من صحبت می‌کرد. ایشان از من پرسید: چرا شما در کتاب‌هایتان این همه از ایمان و فقه و مذهب صحبت می‌کنی؟ از سوال آن حقوق‌دان، جمله‌ای را که در کتاب «هاوکینگ، خداوند و بهشت» خوانده بودم در ذهنم تداعی شد به او پاسخ دادم در بسیاری از مناطق کشور ما، روستاییان و عشایری زندگی می‌کنند که از پاسگاه و دادگاه بسیار دور هستند و دسترسی آسانی ندارند؛ اما فقط ایمان به خدا و اعتقاد به جهان آخرت آنها را حفظ کرده است و با اصل ایمان، بسیاری از خطاها و جرایم را مرتکب نمی‌شوند؛ حالا اگر ایمان و اعتقاداتشان را از آنها بگیریم، آیا کسی یا چیزی هست که جایگزین آن کنیم؟ آیا بدون ایمان به خدا، جان و مال و ناموس آنها در آن شرایط مصون می‌ماند؟

یادداشت حقوقی

توقیف اموال منتقول و غیرمنتقول شهرداری جهت وصول محکوم به

سوال: آیا جهت وصول محکوم به، توقیف اموال منتقول و غیرمنتقول شهرداری، با قطعیت رأی دادگاه ممکن می‌باشد؟

با توجه به ماده واحده قانون منع تأمین و توقیف اموال شهرداری‌ها تأمین و توقیف اموال منتقول و غیرمنتقول شهرداری‌ها در اجرای

سید بهادر بهادری
حقوقدان

وصول محکوم به ممنوع است مگر پس از انقضای یک سال پس از سال صدور رأی قطعی. که چنانچه با انقضای مهلت مذکور محکوم به از سوی شهرداری پرداخت نشود امکان توقیف میسر خواهد شد در فاصله زمانی مهلت مذکور چنانچه امکان پرداخت از بودجه همان سال یا سال بعد وجود داشته باشد شهردار موظف است آن را بپردازد و در غیر این صورت ضمانت اجرای کیفری انفصال از خدمت است. توضیحاً اینکه برابر بند «و» تبصره ۱۰ قانون بودجه ۱۴۰۲ مقرر می‌دارد «دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری در مورد احکام قطعی دادگاهها و اوراق لازم‌الاجرای ثبتی و دفاتر اسناد رسمی و سایر مراجع قضائی علیه خود، مکلفند قبل از اتمام مهلت مقرر در قانون نحوه پرداخت محکوم به دولت و عدم تأمین و توقیف اموال دولتی نسبت به پرداخت یا پیش‌بینی اعتبار در بودجه سنواتی خود با رعایت مهلت قانونی مذکور اقدام نمایند و چنانچه به هر دلیل در مهلت مقرر از اجرای حکم خودداری کنند، مرجع قضائی یا ثبتی یادشده باید نسبت به توقیف حساب بانکی دستگاه اجرائی محکوم علیه و پرداخت به میزان محکوم به و پرداخت مستقیم به محکوم له اقدام نماید.»

ضرورت اخذ نظریه پزشکی قانونی در قصاص عضو

پزشکی قانونی و نظریه تکمیلی پزشکی قانونی و تحقیقات معموله و شهادت شهود که صراحتاً پرونده درگیری لفظی قبل از پرتاب انبردست از ناحیه متهم و شاکی اداء شهادت نموده اند و اقرار صریح متهم در پرتاب انبر به شاکی لکن اعلام داشته عمدی نبوده و بصورت شوخی این عمل را محقق نموده است و اقرار متهم در پرتاب انبر به سمت شاکی و دفاعیات غیرموجه وکیل متهم بزهکاری مشارالیه را محرز دانسته نظر به اینکه امکان قصاص با توجه به نوع و محل شرع و قانون وجود داشته و در صورت قصاص آسیب‌های ظاهری نیز بیشتر از ورود ضربه بر شاکی به متهم امکانپذیر است و اینکه خصوصاً چشمان شاکی تخلیه نگردیده لذا ضمن سقوط اجرای قصاص مستنداً به مواد ۴۴۸ - ۴۴۹ - ۵۸۷ و ۷۰۹ با لحاظ ماده ۴۶۲ قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۹۲ از لحاظ جنبه خصوصی بزه حکم بر محکومیت متهم مذکور به پرداخت الف - یک دیه کامل یک مرد مسلمان بابت نابینا شدن هر دو چشم شاکی ب - چهارصد دیه کامل یک مرد مسلمان بابت جرح پلک فوقانی و پلک تحتانی چشم راست (دو دامیه) و ج - دو صدم دیه کامل یک مرد مسلمان بابت ارش پارگی کانال چشم راست و د - چهارده صدم دیه کامل یک مرد مسلمان بابت ارش پارگی شبکیه و عنبیه و عدسی چشم راست و چشم چپ در حق شاکی مذکور در فرجه یکسال پس از تاریخ ورود صدمه صادر و از لحاظ جنبه عمومی بزه نظر به اینکه عمل ارتكابی متهم موجب تجزیه مرتکب یا دیگران می‌گردد و موجب اخلال در نظم عمومی گردیده مستنداً به ماده ۶۱۴ قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۷۵ حکم بر محکومیت متهم مذکور به تحمل ۵ سال حبس تعزیری با احتساب ایام بازداشتی قبلی صادر و اعلام می‌گردد رأی صادره پس از ابلاغ مورد فرجام خواهی شاکی آقای ع. ح. و. قرار گرفته و توضیح داده است که مستند به مدارک پزشکی چشم (فرجام خواه) نابینای مطلق است. اگر قضات دیوان نظر کارشناسان پزشکی قانونی بگیرند امکان قصاص مرتکب هست و هیچگونه ضرری به فرجام خوانده غیر از نابینایی نداشته باشد و ... که پرونده بدیوانعالی کشور ارسال و جهت رسیدگی به این شعبه ارجاع شده است. هیأت شعبه بتاریخ بالا تشکیل جلسه داده و پس از قرائت گزارش آقای محمد کرمی عضو ممیز و اوراق پرونده و اخذ نظریه کتبی جناب آقای کامران محمد ح.ی دادیار محترم دادرسی دیوانعالی کشور مبنی بر: با توجه به گزارش عضو محترم ممیز نظر به اینکه در مورد قصاص عضو نظر پزشکی قانونی ضرورت دارد تقاضای صدور رأی قانونی را دارم مشاوره نموده چنین رأی می‌دهد:

رأی شعبه دیوان عالی کشور

برای تشخیص امکان یا عدم امکان قصاص با توجه به نوع و محل اصابت و نیز تمیز امکان تساوی در اجرای قصاص، اخذ نظریه کارشناسان پزشکی قانونی ضرورت دارد. زیرا مبانی استدلال دادگاه محترم که اجرای قصاص را ساقط دانسته متکی به دلایل شرعی و قانونی نمی‌باشد؛ بنابراین فرجام خواهی شاکی را وارد و مصاب تشخیص، پرونده از حیث عدم اخذ نظریه پزشکی قانونی در مورد چگونگی و نحوه اجرای قصاص ناقص بوده و بترتیبی که دادگاه محترم مرقوم داشته اجتهاد در مقابل نص محسوب می‌شود. زیرا برخلاف مواد ۴۰۲ الی ۴۰۴ قانون مجازات اسلامی می‌باشد. مضاف بر مراتب در مانحن فیه موضوع قصاص زوال بینایی (کور کردن) می‌باشد که بنظر می‌رسد موضوع تساوی با این عمل محقق می‌گردد و ورود آسیب‌های دیگری مطرح نمی‌باشد؛ لذا مستنداً به بند ۴ شق ب ماده ۴۶۹ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب سال ۱۳۹۲ دادنامه فرجام خواسته نقض و رسیدگی مجدد را به شعبه هم عرض ارجاع می‌نماید.

در قصاص عضو، اخذ نظریه پزشکی قانونی درمورد امکان یا عدم امکان قصاص و چگونگی اجرای آن ضروری است. در قصاص عضو، اخذ نظریه پزشکی قانونی درمورد امکان یا عدم امکان قصاص و چگونگی اجرای آن ضروری بوده و صدور رأی بدون این نظریه، فاقد وجهت قانونی است.

رأی خلاصه جریان پرونده

حسب محتویات پرونده آقای ع. ح. و. با تقدیم شکوائیه‌ای علیه آقای ه. ر. به اتهام ایراد منتهی به نابینایی کامل به دادرسی عمومی و انقلاب شهرستان چ. استان چهار محال و بختیاری شکایت نموده است. متهم در بازجویی توضیح داده ساعت ۱۱ شب پیش شاکی رفته داشتیم شوخی می‌کردیم که با انبردست به چشم وی زدم قبول دارم انبردست بطرف او پرت کردم که به چشمش اصابت کرد و مجروح شد س. ز؛ و الف. و. آنجا حضور داشتند... (ص ۶) بشرح صفحه ۴۴ پرونده از شاکی ع. ح. و. در مورد شکایتش تحقیق گردیده گفته است ساعت ۱۲ شب ۹۲/۱۱/۱۲ بنده در پمپ بنزین بودم آقای ه. ر. آمد و تقاضا نمود شب در آنجا باشد، چون در معدن درگیری داشته قصد مخفی شدن داشت، چون اجازه نداشتیم کسی بجز کارگران در پمپ بنزین استراحت کند اجازه ندادم. ناگهان او با انبردست به چشمهایم زد و دیگر چیزی ندیدم و متواری شده ... (ص ۴۴) شهود و حاضرین در محل بنام س. ز؛ و الف. و. نیز اظهارات شاکی را به نوعی تأیید نموده اند اوراق ۵۶ و ۵۷ پرونده. پزشکی قانونی از ع. ح. و. معاینه بعمل آورده و نوشته است ۱ - جرح پلک فوقانی و پلک تحتانی چشم راست (دو دامیه) ۲ - پارگی شبکیه و عنبیه و عدسی چشم راست و چشم چپ و ... معاینه مجدد سه ماه بعد الزامی است (ص ۶۳ پرونده) مجدداً پزشکی قانونی بشرح صفحه ۱۰۷ پرونده چنین اعلام داشته است: از صاحب عکس فوق که خود را ع. ح. و. معرفی می‌نماید معاینه بعمل آمد ... ضمن اعلام خاتمه درمان ۱ - ارش بند دوم گواهی اولیه (بمیزان ۲٪ درصد دیه کامل) ۲ - ارش بند سوم گواهی اولیه (جمعاً بمیزان ۱۴٪ چهارده درصد دیه کامل) ۳ - نابینایی کامل چشم راست و چپ بدنبال صدمات وارده ایجاد گردیده است آقای ح. ع. بعنوان وکیل تسخیری متهم ه. ر. تعیین شده است (ص ۱۲۰ پرونده) جلسه بازسازی صحنه قتل با حضور قاضی و دادرس دادگاه و رئیس پلس اطلاعات استان و مأمورین و شاکی و متهم و نیز شهود قضیه صورت پذیرفته است (ص ۱۴۵ پرونده) البته پس از انجام تحقیقات لازم و اقدامات قضایی پرونده با صدور کیفرخواست علیه متهم آقای ه. ر. دایر بر ایراد جرح عمدی در ناحیه چشم به استفاده از شیئی فلزی شبیه انبردست منتهی به نابینایی مطلق هر دو چشم شاکی آقای ع. ح. و. به دادگاه ارسال شده است. شعبه اول دادگاه کیفری یک استان لرستان در تاریخ ۱۳۹۵/۱/۲۳ جلسه رسیدگی با حضور نماینده دادستان شاکی و متهم و وکیل متهم تشکیل گردیده نماینده دادستان کیفرخواست را قرائت نموده است سپس شاکی گفته است دلیل نابینا شدن هر دو چشم شاکی هستم قصاص می‌خواهم. دادگاه اتهام متهم دایر بر ایراد جرح عمدی منتهی به نابینا شدن هر دو چشم شاکی قرائت نموده متهم گفته است: شوخی کرده ام انبر را پرتاب کردم به شاکی خورد نمی‌دانم هر دو چشم وی کور است یا نه. خواستم انبر به پای شاکی بزنم س. مابین ما بود که به چشم ایشان خورد قصد درگیری نداشتیم در ادامه وکیل متهم نیز مطالبی در دفاع از موکل خود بیان نموده است. آخرین دفاع متهم اخذ که گفته است اشتباه کردم (چی بگویم) ... (ص ۱۸۵) شعبه اول دادگاه کیفری یک لرستان بموجب دادنامه شماره ۱۳۹۵/۱/۲۸ - ۰۰۰۶۱۵۴۰۰۱۴ در خصوص اتهام ه. ر. با وکالت آقای ح. ع. دایر بر ایراد جرح عمدی با انبردست منتهی به نابینا شدن هر دو چشم آقای ع. ح. و. با توجه به شکایت شاکی و شرح و بیان موقوف و گواهی

ماده ۲۷۹ قانون آیین دادرسی کیفری

در کیفر خواست موارد زیر قید می‌شود:

- الف – مشخصات متهم، شامل نام، نام خانوادگی، نام پدر، شهرت، سن، شغل، شماره ملی، شماره شناسنامه، تابعیت، مذهب، محل اقامت و وضعیت تاهل او
- ب – آراء، تحت قرار تامین یا نفاذات قضائی بودن متهم و نوع آن و یا بازداشت بودن وی یا قید علت و تاریخ شروع بازداشت
- پ – نوع اتهام، تاریخ و محل وقوع جرم اعم از بخش، دهستان، روستا، شهر، ناحیه، منطقه، خیابان و کوچه

- سه‌شنبه ۷ آذر ماه ۱۴۰۲•سال دوم •شماره ۴۰

ارز دیجیتال یا رمز ارز که در بین مردم به کریپتو نیز شناخته می‌شود، به دلیل ویژگی‌های خاصی که دارد، بیش از یک دهه است، مورد توجه مردم به عنوان موقعیتی برای سرمایه‌گذاری و ابزاری برای پرداخت قرار گرفته است. در حال حاضر، خرید و فروش رمزارز در ایران جرم‌انگاری نشده است.

خرید و فروش ارزهای دیجیتال به جهت راحتی آن به نسبت سایر بازارهای مالی، به یک فعالیت عمومی در سطح جهان تبدیل شده است.

اگرچه دولت ایران رسماً خرید و فروش ارزهای رمزنگاری شده را جرم نمی‌داند، اما جواز قانونی معامله آن نیز در هاله‌ای از ابهام قرار دارد. بررسی قوانین ایران در مورد ارز دیجیتال و رمزارز، از این نظر اهمیت دارد که با توجه به شرایط بازارهای داخلی، مردم، مخصوصاً جوان‌ها به سرمایه‌گذاری در این حوزه علاقه‌مند هستند.

رمزارز چیست؟

رمزارز یا ارز رمزنگاری شده یا ارز دیجیتال، که با نام‌های کریپتوکارنسی (Cryptocurrency) یا کریپتو (Crypto) در زبان انگلیسی شناخته می‌شود، نوعی از دارایی یا پول دیجیتال است که با استفاده از فناوری رمزنگاری، طراحی و ایجاد می‌شود.

ارزهای دیجیتال الگوی جدیدی برای پول هستند. یک نوع پول مجازی که امنیت آن از طریق رمزنگاری تامین می‌شود. ارز دیجیتال، سیستم‌های پولی را غیرمتمرکز کرده و توسط هیچ نهاد و سازمانی کنترل نمی‌شود و امکان مبادله پول را به طور مستقیم و بدون نیاز به موسسات واسطه‌ای مانند بانک برای طرفین معامله فراهم می‌کند. هدف از ایجاد ارز دیجیتال، کاهش تقلب، ممانعت از جعل و هرگونه کلاهبرداری، آسان‌تر کردن و افزایش سرعت مبادلات و حذف واسطه‌هاست.

برخی از محبوب‌ترین و معروف‌ترین انواع رمزارزها در بین مردم: بیت‌کوین (Bitcoin / BTC)، اتریوم (Ethereum / ETH)، لایت‌کوین (Litecoin / LTC) تتر (Tether / USDT)، بایننس‌کوین (Binance Coin / BNB)، ریپل (Ripple / XRP)، دوج‌کوین (Dogecoin / DOGE)، کاردانو (Cardano / ADA) و ترون (Tron / TRX) هستند.

تفاوت رمزارز با ارز دیجیتال چیست؟

معمولاً افراد به اشتباه تصور می‌کنند رمزارز و ارز دیجیتال هردو به یک معنی هستند و آن‌ها را به جای یکدیگر استفاده می‌کنند، در حالی‌که مفهوم این دو کلمه کمی با هم متفاوت است.

ارز دیجیتال (Digital Currency) به ارزهایی گفته می‌شود که ماهیت دیجیتال داشته باشند. اما کریپتوکارنسی یا رمزارز، ارزی است که بر بستر بلاک‌چین یا یک محیط رمزنگاری شده، ایجاد شده است. تفاوت اصلی این دو نوع ارز در فناوری پشتیبانی‌کننده و رمزگذاری آن‌هاست. رمزارزها معمولاً از بلاک‌چین و الگوریتم‌های رمزنگاری برای امنیت تراکنش‌های خود استفاده می‌کنند و بر اساس فرآیندی تحت عنوان ماینینگ (Mining) (فرآیندی که طی آن داده‌های کامپیوتری شروع به تولید ارزهای مختلف می‌کنند) تولید می‌شوند، اما ارزهای دیجیتال ممکن است از فناوری‌های دیگری استفاده کنند و بدون بلاک‌چین عمل کنند. بنابراین هر رمزارزی، یک ارز دیجیتال هم محسوب می‌شود، اما هر ارز دیجیتالی لزوماً یک رمزارز نیست. بیت‌کوین یکی از معروف‌ترین رمزارزها در سطح جهان است.

بلاک‌چین چیست؟

فناوری بلاک‌چین (blockchain) کاربردهای زیادی دارد و یکی از کاربردهای آن در حوزه ارز دیجیتال است. به دیتابیس یا پایگاه داده‌ای که به جای یک سرور، میان شبکه‌ای از کامپیوترها توزیع شده بلاک‌چین می‌گویند.

بلاک‌چین پایگاه داده غیرمتمرکزی است که شامل زنجیره‌ای از بلاک‌هاست. بلاک در بلاک‌چین ارزهای دیجیتال، شامل اطلاعات تراکنش‌هایی است که با استفاده از یک امضای رمزنگاری تغییرناپذیر به نام هش (Hash) در آن ثبت می‌شود. هش در بلاک‌چین برای نشان دادن حالت فعلی (تمام تراکنش‌ها از ابتدا تاکنون)، کاربرد دارد. بلاک‌چین امکان ایجاد یک شبکه امن و شفاف را فراهم می‌کند که

ادامه از صفحه قبل

ت – ادله انتساب اتهام

ج – سابقه محکومیت موثر کیفری متهم

چ – خلاصه پرونده شخصیت یا وضعیت روانی متهم

تبصره – هرگاه در صدور کیفرخواست، سهو قلم یا اشتباه بین صورت گیرد، تا پیش از ارسال به دادگاه، دادستان آن را اصلاح و پس از ارسال کیفرخواست به دادگاه، موارد اصلاحی آن را به دادگاه اعلام می‌کند.

ادامه درصفحه بعد

دانستنی‌های حقوقی

قوانین خرید و فروش ارز دیجیتال در ایران

فراورده‌های پرداشی رمزنگاری شده رمزارزها (ماینینگ) با آخذ مجوز از وزارت صنعت، معدن و تجارت مجاز است.

هرچند مراجع قانون‌گذاری به جهت ماهیت این دارایی هنوز در شناسایی حقوقی آن موضع روشنی اتخاذ نکرده‌اند، اما تردید در این موضوع، موجب می‌شود که در این مورد به اصل اباحه رجوع شود، به این معنی که وقتی قانونی برای غیرمشروع بودن آن وجود ندارد، اصل را بر مشروع و مباح بودن معامله رمزارز است.

مسیر قانون‌گذاری ماینینگ و معامله ارز دیجیتال در ایران

ایران تجارت و مالکیت ارزهای دیجیتال را در سال ۹۶ و ۹۷، به دلیل نگرانی‌های مربوط به پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم ممنوع اعلام کرد و تمام مؤسسات مالی ایرانی مانند: بانک‌ها، صرافی‌های زیر نظر بانک مرکزی و سایر مراکز اصلی مالی از کارکردن با ارزهای دیجیتال یا تبلیغ آن به هر نحوی منع شدند. بانک مرکزی در سی‌امین جلسه شورای عالی مبارزه با پول‌شویی در تاریخ ۹ آذر ۱۳۹۶ به‌طور رسمی همه مؤسسات مالی را از کار با ارزهای دیجیتال منع کرد.

بانک مرکزی در اردیبهشت ماه سال ۹۷، طی یک اعلامیه رسمی، خرید و فروش بیت‌کوین در ایران را ممنوع اعلام کرد. در این اعلامیه بیان شد: از آنجا که ماهیت ارزهای مجازی، این ارزها را به ابزاری برای پولشویی، تأمین مالی تروریسم و به طور کلی جابجایی پول بین مجرمان تبدیل می‌کند، ممنوعیت به کار گیری این ارزها به بانک‌ها ابلاغ شده است.»

اما در سال ۲۰۱۹ باتوجه به مشکلاتی که به دلیل تحریم‌ها به وجود آمد، دولت شروع به لغو محدودیت‌ها در این زمینه کرد. بعد از آن، قانون ارز دیجیتال در ایران تغییر کرد؛ آیین‌نامه اجرایی استخراج فراورده‌های پرداشی رمزنگاری شده، توسط معاون اول رئیس‌جمهور اعلام و مالکیت و استخراج ارز دیجیتال در ایران با اخذ مجوز از وزارت صمت، قانونی شد، اما همچنان استفاده از رمزارزها به‌عنوان یک سیستم پرداخت ممنوع بود. طبق مصوبه هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳ مرداد ماه ۱۳۹۸تحت عنوان آیین‌نامه فرایند ماینینگ و استفاده از رمزارز: استفاده از رمزارزها صرفاً با قبول مسئولیت خطرپذیری (ریسک) از سوی متعاملین انجام می‌شود و مشمول حمایت و ضمانت دولت و نظام بانکی نبوده و استفاده از آن در مبادلات داخل کشور مجاز نیست.

مفاد این مصوبه دلالت بر این امر دارد که، استفاده و خرید و فروش رمزارز مجاز است، اما دولت و نظام بانکی ارزش ذاتی رمزارز را تضمین نمی‌کند. همچنین طبق بند ۲ این مصوبه، استخراج فراورده‌های پرداشی رمزنگاری‌شده رمزارزها (ماینینگ) با اخذ مجوز از وزارت صنعت، معدن و تجارت مجاز است.

افراد می‌توانند بر اساس قانون استخراج ارز دیجیتال در ایران، با ثبت شرکت مسئولیت محدود یا سهامی خاص، مجوز ماینینگ را به

به مکانی گفته می‌شود که مشتریان می‌توانند در آن‌جا ارز دیجیتال خود را در برابر پرداخت ارزهای فیات (پول دولتی و رایج در کشورها) و یا در برابر ارز دیجیتال دیگر، خرید و فروش کنند. این نوع صرافی‌ها به دو صورت فیزیکی یا آنلاین کار می‌کنند.

با افزایش کاربران ارزهای دیجیتال در ایران، صرافی‌های ارز دیجیتال زیادی نیز در ایران شروع به فعالیت کرده‌اند. به همین جهت، بانک مرکزی شرایط و ضوابط پلتفرم‌های خرید و فروش ارز دیجیتال را تنظیم و ارائه کرده است. بر اساس دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر صرافی‌ها مصوب شورای پول و اعتبار بانک مرکزی در اردیبهشت ماه ۱۴۰۰، «صرافی» شرکتی است که با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده است و موضوع آن انجام عملیات صرافی است. طبق این مصوبه، تأسیس و ثبت صرافی و اشتغال به عملیات صرافی صرفاً درچارچوب مصوبات شورای پول و اعتبار، مفاد دستورالعمل مذکور، سایر قوانین و مقررات ذیربط و بخشنامه‌های بانک مرکزی و با اخذ مجوز از بانک مرکزی و با تأیید مکان صرافی از سوی مراجع ذی‌صلاح مجاز است.

احراز هویت موسسان، شرکا و سهامداران صرافی‌ها و سایر شرایط مربوط به تأسیس صرافی توسط بانک مرکزی انجام می‌شود.

طبق ماده ۲۳ این دستورالعمل: هرگونه عملیات صرافی در بسترهای معاملاتی برخط داخلی و استفاده از رمزارزهای استخراج شده داخلی برای واردات صرفاً بر اساس ضوابط ابلاغی بانک مرکزی قابل انجام خواهد بود. بنابراین، طبق این دستورالعمل استفاده از رمزارز با رعایت ضوابط بانک مرکزی، برای واردات مجاز است.

فعالیت در صرافی‌های ارز دیجیتال نیاز به احراز هویت دارد و این احراز هویت باید توسط صرافی نزد بانک مرکزی به ثبت برسد. همچنین در خرید و فروش ارز دیجیتال، باید سقف اعلامی از سوی بانک مرکزی، رعایت شود.

مسئولیت صحت عملکرد پلتفرم صرافی‌ها و تضمین ملاحظات امنیتی آن بر عهده مالکان صرافی است و در صورت هرگونه نقض امنیتی پلتفرم، صرافی مذکور موظف به پرداخت خسارت به کاربران است. فهرست رمزارزهای قابل مبادله در صرافی‌ها، توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین و در بازه‌های زمانی مشخص به صرافی‌های رمزارزی ابلاغ می‌شود. صرافی‌های رمزارزی ملزم به رعایت قوانین مبارزه با پولشویی و شناسایی مشتریان (KYC) هستند. همچنین صرافی‌های ارز دیجیتال باید تمام تراکنش‌های انجام شده، را ثبت کنند و در صورت لزوم در اختیار بانک مرکزی قرار دهند.

آباداشتن دستگاه استخراج بیت‌کوین و خرید و فروش آن جرم است؟

باتوجه به قوانین مذکور، درصورتی که دارند دستگاه استخراج بیت‌کوین یا سایر ارزهای دیجیتال، از وزارت صنعت، معدن و تجارت مجوز رسمی داشته باشد، اقدام او قانونی خواهد بود، اما اگر دستگاه ماینر بیت‌کوین به صورت غیرقانونی وارد شده باشد و مورد استفاده قرار بگیرد، یک کالای قاچاق محسوب می‌شود و داشتن و استفاده از آن جرم است و پیگرد قانونی دارد.

در مورد معامله بیت‌کوین نیز، هرچند وضعیت معامله ارز دیجیتال در ایران به‌صورت کاملاً رسمی و قاطعانه مشخص نشده است، اما معامله رمزارز در ایران، غیرقانونی نیست و جرم محسوب نمی‌شود

و هرچند در مورد قانونی بودن آن نیز قوانین محکمی وجود ندارد، اما باتوجه به دستورالعمل‌ها و مصوبات دولتی استخراج

و استفاده از آن تحت ضوابط و شرایط اعلامی مجاز است.

ویژگی‌های کاربردی رمزارزها باعث شده است که ایران نیز به سمت تولید ارز دیجیتال تحت عنوان «رم‌ریال» برود. سرعت انتقال و کم کردن اسکناس در دست مردم از جمله عواملی است که موجب حرکت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و نهادهای مالی به سوی تولید رمز ریال شده است.

قانون صرافی ارز دیجیتال در ایران

صرافی ارز دیجیتال (cryptocurrency exchange)

ث – مستند قانونی اتهام

ج – سابقه محکومیت موثر کیفری متهم

چ – خلاصه پرونده شخصیت یا وضعیت روانی متهم

تبصره – هرگاه در صدور کیفرخواست، سهو قلم یا اشتباه بین صورت گیرد، تا پیش از ارسال به دادگاه، دادستان آن را اصلاح و پس از ارسال کیفرخواست به دادگاه،

موارد اصلاحی آن را به دادگاه اعلام می‌کند.

مشکلات ارزهای دیجیتال از نگاه دولت

رمزارزها فناوری نوظهوری هستند که با وجود داشتن ویژگی امنیت در تراکنش‌ها و مبادلات الکترونیکی، می‌توانند نگرانی و مشکلاتی هم ایجاد کنند. برخی نگرانی‌هایی که باعث حساسیت در حوزه قوانین مربوط به استفاده از رمزارزها از سوی دولت می‌شود عبارت‌ند از:

- خروج ارز از کشور
- نوسانات شدید قیمت رمزارزها
- رقابت با بازار بورس ایران در جذب سرمایه
- پول‌شویی و انجام کارهای مشکوک و غیرقانونی
- قطع ارائه خدمات صرافی‌های خارجی به ایرانی‌ها
- عدم امکان دخالت یا نظارت دولتی

این نگرانی‌ها در مورد ارزهای دیجیتال از عواملی هستند که موجب سختگیری و حساسیت نهاد قانون‌گذاری در این زمینه شده است.

کاربران باید این موضوع را مدنظر داشته باشند که بانک مرکزی هیچ مسئولیتی در رابطه با تأیید اصالت رمزارزها نمی‌پذیرد. همچنین برای مدیریت و ثبات قیمت آن نیز، دخالتی از سوی بانک مرکزی انجام نمی‌شود.

در واقع شبکه بلاک‌چین بدون آنکه متکی به فرد، گروه یا دولت و کشور خاصی باشد، معامله‌های انجام شده در بستر اینترنت و امنیت آن‌ها را تضمین می‌کند.

باتوجه به اینکه، بازار ارزهای دیجیتال در ایران قدمت زیادی ندارد و اکثر کاربران این حوزه، آماتور هستند به همین جهت بستر مناسبی برای وقوع جرایم و سوء استفاده‌های مالی است. در صورتی که مردم در معامله این رمزارزها با مشکلاتی مانند: هک یا کلاهبرداری ر قالب طرح‌های پانزی، صرافی‌ها و کیف پول‌های جعلی و استخراج‌های ابری تقلبی، روبه‌رو شوند، می‌توانند این موضوع را، با طرح شکایت در مراجع قضایی، پیگیری کنند.

در همین راستا مراجع قانونی مانند: نیروی انتظامی و پلیس فتا در مورد جرایم این حوزه به‌عنوان یک فناوری، مسئولیت‌ها و اختیاراتی دارند که بر اساس آن باید برای پیگیری و برخورد با متخلفان و مجرمان این حوزه اقدام کنند.

حکم شرعی خرید و فروش رمزارز چیست؟

به‌طور کلی، نظرات مراجع تقلید در رابطه با حکم شرعی معامله رمزارز را می‌توان به ۳ دسته تقسیم کرد:

برخی از فقها معامله و استفاده از رمزارز را دارای اشکال می‌دانند برخی اشکال شرعی در استفاده از آن نمی‌بینند و برخی نیز در این زمینه نظری ندارند و رعایت قوانین کشور را در این زمینه لازم می‌دانند.

مخالفان به قاعده لاضرر و قاعده نفی سبیل استناد می‌کنند و موافقان به قاعده اباحه استناد می‌کنند به این معنی که معامله رمزارز جایز است تا زمانی که دلایل بر خلاف شرع بودن آن نمی‌بینند و برخی نیز در در مجموع، اکثر مراجع تقلید یا خرید و فروش ارزهای دیجیتال را حرام ندانستند، اما به دلیل وجود برخی ابهامات، معامله ارز دیجیتال را دارای مشکلاتی می‌دانند که بهتر است برای حل آن طبق قوانین عمل کرد. مقام معظم رهبری، در مورد خرید و فروش ارزهای دیجیتال، عمل به قوانین موجود را توصیه می‌کنند و طبق نظر ایشان، حکم تولید، خرید و فروش ارز دیجیتال، تابع قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی ایران است.

این نظر فقهی دو نتیجه دارد: اول آنکه حکم تحریم درباره آن وجود ندارد و دیگر اینکه ارجاع یک حکم شرعی به «قوانین و مقررات» از سوی، ولی فقیه، تکلیفی مهم را بر عهده قانون‌گذاران می‌گذارد که در این زمینه اقدام به وضع قوانین شوند تا مردم و نظام پولی و بانکی تکلیف خود را درباره این موضوع بدانند. چرا که عدم قوانین شفاف و لعلل در تصمیم‌گیری و قانون‌گذاری در هر حوزه‌ای از جمله حوزه ارز دیجیتال، همواره می‌تواند مشکلات جدی به‌جود بیاورد.

به‌طور کلی، ورود به حوزه ارزهای دیجیتال و خرید رمزارز از سوی مردم باید با احتیاط و آگاهی کامل انجام شود و توصیه می‌شود مردم از جمله: تریدرها (معامله‌گران) و سرمایه‌گذاران، تمام سرمایه خود را به خرید این ارزها اختصاص ندهند. همچنین برای خرید رمزارز از طریق صرافی‌هایی که از بانک مرکزی مجوز دارند، اقدام کنند و به هشدارهای بانک مرکزی در این زمینه توجه کنند.

متهم می‌تواند در مرحله تحقیقات مقدماتی، یک نفر وکیل دادگستری همراه خود داشته باشد. خبرگزاری میزان - متهم می‌تواند در مرحله تحقیقات مقدماتی، یک نفر وکیل دادگستری همراه خود داشته باشد. مطابق قانون آیین دادرسی کیفری، این حق باید پیش از شروع تحقیق توسط بازپرس به متهم ابلاغ و تفهیم شود. چنانچه متهم احضار شود این حق در بر گه احضار به قید و به او ابلاغ می‌شود. وکیل متهم می‌تواند با کسب اطلاع از اتهام و دلایل آن، مطالبی را که برای کشف حقیقت و دفاع از متهم یا اجرای قانون

ادامه در صفحه بعد ➔

گزارش

سه‌شنبه ۷ آذر ماه ۱۴۰۲ • سال دوم • شماره ۴۰

چگونه وکلای قلابی را بشناسیم؟

یکی از وکلای دادگستری با اشاره به پرونده یک وکیل قلابی بیان کرد: شهروندان با مراجعه به سایت کانون و یا مرکز وکلای مشخصات، تلفن، آدرس و تصویر وکیل خود اطمینان حاصل کنند. رسول کوهپایه‌زاده، وکیل پایه یک دادگستری در رابطه با پرونده یک وکیل جعلی بیان کرد: هفتم آبان ماه ۱۴۰۲ رئیس پلیس آگاهی تهران بزرگ آبان ماه رئیس پلیس آگاهی تهران بزرگ طی مصاحبه‌ای اعلام کرد فردی با جعل سربرگ یکی از وکلای مشهور، اعلام اینکه کارآموز وکالت وی است، اقدام به کلاهبرداری ۷ میلیاردی از شاکی پرونده کرده است. وی ادامه داد: در هفته گذشته با احضار مرجع قضایی مشخص شد که شخص کلاهبردار با جعل سربرگ و امضای اینجانب و اعلام اینکه کارآموز وکالت بنده است، با توسل به عملیات متقلبانه اقدام به کلاهبرداری از شاکی پرونده کرده است. این وکیل دادگستری بیان کرد: بر اساس تحقیقات صورت گرفته، متهم هیچگاه وارد دفتر وکالت ما نشده و هیچ گونه ارتباطی با اینجانب هم نداشته، متعاقب این موضوع بنده شکایت جعل و استفاده از سند معجول را در مرجع ذیصلاح قضائی مطرح کردم. این وکیل دادگستری گفت: شهروندان پیش از هر اقدام قراردادی جهت انجام وکالت با بررسی سایت مربوطه از مشخصات آدرس، تلفن و عکس و کسب دادگستری در سایت کانون وکلای دادگستری یا مرکز وکلای قوه قضاییه مطلع شوند و بدون واسطه با شخص وکیل ملاقات و اقدام به تفویض وکالت کنند تا مال باخته و متضرر نشوند و در دام افراد شیاد و کلاهبردار گرفتار نشوند.

قانون تراشه و علم:

اتخاذ رویکرد جدید آمریکا

در تنظیم گری تولید تراشه‌ها

ادامه از صفحه اول:

شناسایی جانشین‌هایی برای برخی مواد شیمیایی و گازهای مورد استفاده در تولید نیمه‌هادی‌ها نیز تنظیم‌گری دیگر و جدی‌تری را می‌طلبد؛ زیرا بحث گازهای گلخانه‌ای مضر برای محیط‌زیست مورد استفاده در تولید نیمه‌هادی‌ها با مقررات و تعهدات قبلی ایالات متحده در تعارض جدی قرار می‌گیرد. اندیشکده مرکز امنیت و فناوری‌های نوظهور تخمین می‌زند که شرکت‌های مستقر در چین و تایوان، هر کارخانه جدید را در حدود ۶۵۰ روزه می‌سازند. در آمریکا اما سازندگان باید انبوهی از مقررات دولت محلی، ایالتی و فدرال را پشت سر بگذارند و به همین دلیل این زمان برای آن‌ها به ۹۰۰ روز می‌رسد. ساخت‌وساز کارخانه که حدود نیمی از سرمایه یک کارخانه جدید را به خود اختصاص می‌دهد، در آمریکا می‌تواند ۴۰ درصد گران‌تر از آسیا هزینه داشته باشد. بعضی از هزینه‌های اضافی برای پیروی از قانون تراشه‌ها پرداخت می‌شوند. باین‌حال همچنان هزینه‌های عملیاتی سالانه هم هستند که در آمریکا ۳۰ درصد بالاتر از آسیا هستند که بخشی از آن به دلیل بالاتر بودن دستمزدهای کارگران آمریکایی است، البته اگر این کارگران پیدا شوند. در ماه جولای ۲۰۲۳ شرکت تایوانی TSMC از تأخیر یک‌ساله راه‌اندازی نخستین کارخانه خود در آریزونا خبر داد و اعلام کرد که این کارخانه در سال ۲۰۲۵ به مرحله عملیاتی خواهد رسید، چون این شرکت نتوانسته است تعداد کافی کارگران باتجربه کار در صنعت نیمه‌رسانا را در آمریکا پیدا کند.

بر اساس بررسی‌های انجام شده توسط گروه تحقیقات صنعتی SEMI در سال ۲۰۱۹ چین حدود یک‌پنجم تراشه‌های جدید را

ساخته است که در محصولات متنوعی از ماشین‌های لباس‌شویی گرفته تا خودروها و هواپیماها به کار می‌روند. این کشور تا سال ۲۰۲۵ بیش از یک‌سوم تراشه‌های جدید را تولید خواهد کرد. شرکت آلمانی NXP Semiconductor که سازنده تراشه‌های پیشرفته و جدید است، در ماه ژوئیه ۲۰۲۳ درباره زیاده‌روی چین در تأمین قطعات تراشه هشدار داد که باعث فشار مضاعف برای کاهش قیمت‌ها خواهد شد. این اتفاق در بلندمدت می‌تواند محصولات گران‌تر تولیدکنندگان غربی را تحت تأثیر قرار دهد یا حتی بعضی از آن‌ها را از بازار تراشه‌سازی بیرون بیندازد. پیش‌بینی تأثیرات قانون تراشه بر چرخه رونق و رکود معروف صنعت نیمه‌رسانا، کار بسیار سختی است. تراشه‌سازان معمولاً در زمان افزایش تقاضا ظرفیت تولیدی خود را بالا می‌برند. همین حالا خلاف این موضوع صادق است. کمبود تراشه در دوره همه‌گیری کرونا جای خود را به اشباع این بازار داده است، آن‌هم در شرایطی که ذائقه سیری‌ناپذیر مشتریان به تمام محصولات دیجیتال بیشتر شده. «تعدیل موجودی» (کاهش عرضه بیش‌ازحد به زبان ساده) بیشتر از حد انتظار زمان خواهد برد و وقتی انبارها سرانجام موجودی اضافه خود را تعدیل کنند، این تجارت احتمالاً درآمدزایی کمتری خواهد داشت. از اوایل سال ۲۰۲۱، شرکت‌های اینتل، سامسونگ و TSMC یک‌سوم مجموع ارزش بازارشان را از دست داده‌اند که چیزی در حدود نیم تریلیون دلار است. باین‌حال اکونومیست معتقد است که بررسی آماری بیشتر در سال ۲۰۲۳ در مقایسه با سال ۲۰۲۲ دیگر تأثیرات منفی قانون تراشه بر امنیت اقتصادی آمریکا را نیز قابل ارزیابی می‌کند.

تشریفات مطالبه خسارات مازاد بر دیه

تجدیدنظر استان تهران می‌باشد.

رای دادگاه تجدیدنظر استان

در خصوص تجدیدنظرخواهی آقایان ۱- علی چ. ن. الف. با وکالت ع. س. ۲. م. پ. ۳. س. م. نسبت به دادنامه شماره ۹۵۰۴۴۶ مورخ ۹۵/۳/۲۶ صادره از شعبه ۱۰۱۸ دادگاه کیفری دو تهران که به موجب آن معترض ردیف اول به اتهام فحاشی و ایراد صدمه بدنی عمدی با چاقو به ترتیب به ۷۴ ضربه شلاق و یک سال حبس تعزیری و پرداخت دیه در حق مصدومین محکوم گردیده است و مشارالیه به اصل محکومیت و معترضین ردیف دوم و سوم با لحاظ مخارج درمانی به میزان دیه اعتراض نموده اند نظر به اینکه مطالبه مخارج درمانی زائد بر میزان دیه تعیینی، مستلزم طرح دعوی حقوقی است و با توجه به محتویات پرونده و مفاد لایحه تجدیدنظرخواهی نظر به اینکه بزه منتسبه حسب اوراق و مندرجات پرونده و دلایل منعکس در رای محرز بوده و ایراد و اعتراض موجه و موثریکه موجبات نقض و بی اعتباری دادنامه معترض عنه را ایجاب نماید توسط طرفین ابراز و اقامه نشده و از حیث رعایت تشریفات قانونی و مبانی استنباط و توجه به مستندات فاقد اشکال میباشد، لذا با رد اعتراض باستاند بند الف ماده ۴۵۵ قانون آئین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری دادنامه تجدیدنظرخواسته تایید می‌گردد رای صادره قطعی است.

مطالبه مخارج درمانی زاید بر میزان دیه تعیینی، مستلزم طرح دعوی حقوقی مطابق قواعد قانون آیین دادرسی مدنی است.

رای دادگاه بدوی

حسب کیفرخواست صادره از دادسرای ناحیه ۱۲ تهران آقای ع. چ. معروف به الف. متهم است به فحاشی و ایراد صدمه بدنی عمدی با چاقو نسبت به آقایان س. م؛ و م. پ. دادگاه باتوجه به شکایت مطروحه از ناحیه شکات پرونده و گزارش ضابطان دادگستری و گواهی‌های پزشکی قانونی شکات صور تجلسه مورخ ۱۳۹۴/۷/۱۸ تحقیقات محلی بعمل آمد از ناحیه مرجع انتظامی و اظهارات مطلعین و گواهی گواهان تعرفه شده از ناحیه شکات پرونده و دفاعیات غیرموثر وکیل مدافع متهم آقای ع. س؛ که مقرون به ادله اثباتی محکومه پسند نبوده مآلاً بزه‌های انتسابی به متهمان برای دادگاه محرز و ثابت گردیده و به استناد مواد ۱۴ و ۱۶ و ۱۷ و ۱۴۱ و ۱۴۴ و ۲۹۰ بند الف و ۳۸۶ و ۳۹۳ و ۴۰۱ و ۴۴۸ و ۴۴۹ و ۴۵۰ و ۴۵۲ و ۴۶۲ و ۴۸۸ بند الف و ۴۹۲ و ۵۴۹ و ۵۵۹ و ۶۳۵ و ۶۴۱ و ۶۴۲ و ۶۴۶ و ۷۰۱ بند الف و پ و ۷۱۰ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ و مواد ۶۰۸ و تبصره ۶۱۴ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ با رعایت مواد ۱۹ و ۷۲ و ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی مصوب ۹۲ متهم را در خصوص بزه ایراد صدمه بدنی عمدی با چاقو به تحمل یکسال حبس تعزیری درجه ۶ و در خصوص بزه فحاشی متهم را به تحمل ۷۴ ضربه شلاق تعزیری درجه ۶ محکوم مینماید که در مرحله اجرای حکم صرفاً مجازات اشد

درباره اش اجراء خواهد شد و از حیث صدمات عمدی وارده به شکات پرونده که بلحاظ عدم رعایت تساوی در قصاص اجرای قصاص میسر نیست. فلذا حکم اولیه قصاص تبدیلی به دیه گردیده و در خصوص صدمات وارده به شاکی آقای س. م. طبق گواهی‌های پزشکی قانونی دادگاه متهم را در مورد دیه جراحات متلاحمه بازوی چپ شاکی بپرداخت ۱/۵ صدم دیه کامل انسان و در مورد دیه جراحات متلاحمه پشت دست چپ شاکی بپرداخت ۱/۵ صدم دیه کامل انسان و در مورد ارش جراحات حارصه جلوی سینه سمت چپ شاکی بپرداخت نیم درصد دیه کامل انسان و در مورد ارش آسیب تاندونی و محدودیت حرکتی مختصر باقیمانده در ناحیه انگشتان سوم و چهارم دست چپ جمعاً بپرداخت ۲/۵ درصد دیه کامل انسان طرف یکسال قمری از تاریخ وقوع بزه مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۱ در حق آقای س. م. محکوم مینماید و در خصوص صدمات وارده به شاکی آقای م. پ. طبق گواهی‌های پزشکی قانونی متهم را در مورد دیه جراحات متلاحمه قدام بازوی چپ شاکی بپرداخت ۱/۵ صدم دیه کامل انسان و در مورد جرح متلاحمه انگشت سیاه دست راست بپرداخت سه صدم از یک دهم دیه کامل انسان و در مورد ارش آسیب عضلات و عرق بازوی چپ به پرداخت دو درصد دیه کامل انسان طرف یکسال قمری از تاریخ وقوع بزه مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۱ در حق آقای م. پ. محکوم مینماید رای صادره حضوری و ظرف ۲۰ روز پس از ابلاغ قابل تجدیدنظر در محاکم

لازم بدانند، اظهار کند. اظهارات وکیل در صورت مجلس نوشته می‌شود.

در جرائم در صلاحیت دادگاه کیفری یک، نظامی یک، دادگاه انقلاب در مواردیکه با تعدد قاضی رسیدگی می‌کند هریک از طرفین می‌توانند حداکثر سه وکیل و در سایر جرائم حداکثر دو وکیل داشته باشند.

دانستنی‌های حقوقی

سه‌شنبه ۷ آذر ماه ۱۴۰۲ • سال دوم • شماره ۴۰

یادداشت حقوقی

مشاهده عکس مستهجن در زمان بازرسی گوشی متهم توسط مامورین انتظامی

سوال: در برخی موارد مشاهده می‌شود مامورین نیروی انتظامی در پرونده های مواد مخدر، با دستور مقام محترم قضایی در حال تفتیش و بازرسی گوشی تلفن همراه متهم جهت کشف محل اختفای مواد مخدر یا دیگر شرکای متهم می‌باشند، و ناگهان با عکس های مستهجن روبرو می‌شوند و در این راستا اقدام به گزارش نموده و موضوع را به اطلاع دادستان می‌رسانند حال این سوال مطرح است آیا اقدام مأمور در تهیه گزارش و ارسال به مرجع قضایی مطابق با قانون می‌باشد یا خیر؟

هادی دهقان
دانشجوی حقوق

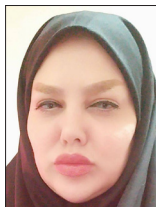
در پاسخ به سوال مطرح‌شده قابل ذکر است

برابر ماده ۱۴ قانون جرایم رایانه ای (ماده ۷۴۲ قانون مجازات اسلامی بخش تعزیرات) تولید و نگهداری محتویات مستهجن بوسیله سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی رازمانی می‌توان جرم انگاری نمود که با قصد تجارت یا افساد باشد که در مورد موضوع سوال این دو قصد وجود ندارد البته این قصدها باید توسط مقام قضایی بررسی شوند و در صورت عدم احراز هیچ یکی از طرفین مرتکب جرمی نشده است و اقدام مأمورین به بازبینی گوشی تلفن همراه متهم با دستور مقام قضایی بوده و مقام قضایی دستور کلی داده و محدودی خاصی جهت بازبینی و... مشخص نکرده است تابتوان عمل مأمورین را خارج از اقدامات ذکر شده در قانون دانست و نیز وظیفه مأمورین بعنوان ضابط دادگستری گزارش دادن است چرا که خودشان که نمی‌توانند ورود نمایند لذا برای کسب تکلیف مراتب به دادستان اعلام می‌گردد تا نسبت به صدور تصمیم قانونی اقدام نماید.

یادداشت حقوقی

مسئولیت جبران خسارت در صورت اشتباه در پرداخت وجه چک به علت اختلال سیستم بانک

سوال: فردی جهت وصول چک به بانک مراجعه می‌نماید، متصدی بانک به علت اختلال پیش آمده در سیستم بانک به اشتباه وجه چک را از حساب بانک برداشت نموده و به دارنده چک پرداخت می‌نماید حال با توجه به اشتباه انجام شده توسط کارمند وجه پرداخت شده چگونه مسترد می‌شود؟

زهرا رستمی
کارآموز وکالت

پاسخ: اگر متصدی بانک به مناسبت انجام وظیفه مرتکب تقصیر شده (عمدا یا در نتیجه بی احتیاطی) و به اشخاص حقیقی یا حقوقی خساراتی وارد کند، مطابق ماده ۱۱ قانون مسئولیت مدنی، خود مسئول جبران خسارت است و اگر خسارت وارد شده ناشی از نقص سیستم و ... باشد، جبران آن بر عهده بانک می‌باشد؛ و در فرض سوال اگر بنابر پرداخت وجه چک نبوده یا موانع قانونی در پرداخت آن وجود داشته، لیکن به اشتباه وجه چک به دارنده پرداخت شده، بانک حق رجوع به دریافت کننده وجه را دارد.

دادخواست تقدیمی به دیوان عدالت اداری باید حاوی چه نکاتی باشد؟

دادخواست تقدیمی باید حاوی نکات زیر باشد:

الف. مشخصات شاکی

- ۱- نام و نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ تولد، کد ملی، شغل، تابعیت و اقامتگاه برای اشخاص حقیقی
- ۲- نام، شماره ثبت، اقامتگاه اصلی و شماره تلفن تماس برای اشخاص حقوقی

ب. مشخصات طرف شکایت

- ۱- نام و نام خانوادگی، سمت و نشانی دقیق محل کار مأمور دولت در صورت امکان
 - ۲- نام کامل دستگاه‌های موضوع ماده (۱۰) این قانون
- پ - نام و نام خانوادگی و اقامتگاه وکیل یا قائم مقام و یا نماینده قانونی شاکی، در صورت تقدیم دادخواست توسط آنان

کیفرخواست شفاهی چیست؟

در صورت حضور شاکی به همراه او، دعوای کیفری را بلافاصله بدون صدور کیفرخواست به صورت شفاهی مطرح کند. در این مورد، دادگاه بدون تأخیر تشکیل جلسه می‌دهد و به متهم تفهیم می‌کند که حق دارد برای تعیین وکیل و تدارک دفاع مهلت بخواهد که در صورت درخواست متهم، حداقل سه روز به او مهلت داده می‌شود. تفهیم این موضوع و پاسخ متهم باید در صورت مجلس دادگاه قید شود. هرگاه متهم از این حق استفاده نکند، دادگاه در همان جلسه، رسیدگی و رأی صادر می‌کند و اگر ضمن رسیدگی انجام تحقیقاتی را لازم بداند، آن‌ها را انجام و یا دستور تکمیل تحقیقات را به دادستان یا ضابطان دادگستری می‌دهد. اخذ تأمین متناسب از متهم با دادگاه است. شاکی در صورت مطالبه ضرر و زیان می‌تواند حداکثر ظرف پنج روز دادخواست خود را تقدیم کند و دادگاه می‌تواند فارغ از امر کیفری به دعوای ضرر و زیان رسیدگی و رأی مقتضی صادر نماید.

در غیر جرایم موضوع ماده ۳۰۲ قانون آیین دادرسی کیفری، چنانچه متهم و شاکی حاضر باشند یا متهم حاضر و شاکی وجود نداشته یا گذشت کرده باشد و تحقیقات مقدماتی هم کامل باشد، دادستان می‌تواند رأسا یا به درخواست بازپرس، بدون صدور کیفرخواست به صورت شفاهی، متهم را به دادگاه اعزام کند. در غیر جرایم موضوع ماده ۳۰۲ قانون آیین دادرسی کیفری، چنانچه متهم و شاکی حاضر باشند یا متهم حاضر و شاکی وجود نداشته یا گذشت کرده باشد و تحقیقات مقدماتی هم کامل باشد، دادستان می‌تواند رأسا یا به درخواست بازپرس، با اعزام متهم به دادگاه و بدون صدور کیفرخواست به صورت شفاهی مطرح و متهم را به دادگاه اعزام کند.

در غیر جرایم موضوع ماده (۳۰۲) این قانون، چنانچه متهم و شاکی حاضر باشند یا متهم حاضر و شاکی وجود نداشته یا گذشت کرده باشد و تحقیقات مقدماتی هم کامل باشد، دادستان می‌تواند رأسا یا به درخواست بازپرس، با اعزام متهم به دادگاه و بدون صدور کیفرخواست به صورت شفاهی مطرح و متهم را به دادگاه اعزام کند.

وکیل تسخیری کیست؟

به نحوی باشد که متهم در فرض افافه هم نتواند از خود دفاع کند در صورت عدم معرفی وکیل از سوی ولی یا قیم یا سرپرست قانونی متهم، صرفنظر از نوع جرم و میزان مجازات آن و صرفنظر از دادگاه صالح به رسیدگی، دادگاه برای متهم وکیل تسخیری تعیین میکند. در غیر موارد مذکور، در مرحله رسیدگی در دادگاه (نه مرحله دادرسی)، در تمامی دادگاه‌ها اعم از کیفری یک، نظامی یک و انقلاب یا سایر دادگاه‌ها، در صورتیکه متهم تمکن مالی نداشته و تا پایان اولین جلسه رسیدگی، از دادگاه تقاضای تعیین وکیل تسخیری کند، دادگاه برای وی وکیل تسخیری تعیین میکند.

برای بزه دیده در مرحله رسیدگی در دادگاه (نه مرحله دادرسی) در صورت وجود هر سه شرط زیر وکیل تسخیری تعیین میشود:

بزه دیده توانایی مالی نداشته باشد. تا پایان اولین جلسه رسیدگی از دادگاه تقاضای تعیین وکیل تسخیری کند. دادگاه حضور و دفاع وکیل را برای شخص بزه دیده ضروری بداند.

وکیل تعیینی وکیلی است که خود شخص انتخاب می‌کند، اما وکیل تسخیری وکیلی است که توسط دادرسی یا دادگاه برای شخص انتخاب می‌شود.

وکیل به دو نوع تعیینی و تسخیری تقسیم میشود وکیل تعیینی وکیلی است که خود شخص انتخاب میکند، اما وکیل تسخیری وکیلی است که توسط دادرسی یا دادگاه برای شخص انتخاب میشود. تبصره ۲ ماده ۱۹۰ به تعیین وکیل تسخیری در مرحله تحقیقات مقدماتی و مواد ۳۴۸ و ۳۸۴ قانون آیین دادرسی کیفری، به تعیین وکیل در مرحله دادگاه اشاره دارد.

تعیین وکیل تسخیری برای متهم در موارد زیر الزامی است: در مرحله تحقیقات مقدماتی: فقط در جرائمی که مجازات آن سلب حیات یا حبس ابد است.

در مرحله رسیدگی در دادگاه: در جرایم موضوع بند الف تا ت ماده ۳۰۲ قانون آیین دادرسی کیفری علاوه بر موارد مذکور اگر متهم تا پیش از صدور حکم قطعی مبتلا به جنون شود و جرم ارتكابی از جرائم حق الناسی بوده و شرایط اثبات جرم

عقود و تعهدات قراردادی

قسمت سوم

را در اصطلاح ((شرط بنایی)) یا ((شرط تبانی)) گویند که درباره لزوم رعایت و آثار آن بین فقها اختلاف است. امام خمینی (ره) در کتاب التحریر الوسیله در تعریف عهد می‌گوید عهد به مجرد نیست منعقد می‌شود بلکه بنابر اقوی احتیاج به صیغه دارد. صورت آن (عهدی کن با خدا) یا (بر من است عهد خدا) می‌باشد و در تعریف صیغه می‌گوید: صیغه چیزی است که مفاد آن، قراردادن فعل یا ترکی بر ذمه‌اش است برای خدا. (فخلی، ۱۳۸۸)

در حقوق امامیه نظر مشهود بر این است که تعهد بدوی الزام آور نیست و ذکر در عقد را ضرورتی می‌دانند و آنانی که قولنامه را تعهدی بدوی و ابتدایی تلقی می‌کنند آن را تعهد آور نمی‌دانند در خصوص مبحث اخیر به نظر می‌رسد نباید تعهد هر یک از طرفین در مقابل تعهد طرف دیگر بر ذمه می‌گیرد مجموعاً عنوان قرارداد را به خود می‌گیرد لذا قولنامه به استناد ماده ۱۰ (ق م) نافذ و معتبر است.

شرط الحاقی و ابتدایی

شرط الحاقی شرطی است که پس از بسته شدن عقد ضمیمه آن می‌شود در این صورت هر گاه موضوع شرط امری مستقل باشد مانند وکالت یا پیمانکاری اعتبار آن در ((شرط ابتدایی)) است که در مباحث قبل در خصوص آن مطابق ذکر شد. ولی این مبحث را که مربوط به قلمرو عقد والزام ناشی از قراردادهای بی‌نام است نباید با شرط ادغام نمود زیرا در فرض ما عقد پایان یافته است و توافق بعدی نیز تغییری در مفاد آن نمی‌دهد. پس اعتبار و نفوذ توافق اخیر را باید بر مبنای قواعد عمومی قراردادهای بررسی کرد به طور مثال: هر گاه بعد از وقوع نکاح زن به شوهر خود وکالت دهد تا املاک او را اداره کند این عقد را نباید در زمره شروط نکاح آورد و وکالت را تابع آن شمرد. ولی هر گاه دو طرف قرارداد درباره مفاد و چگونگی اجرای تعهدات ناشی از آن توافق جدیدی کنند. برای مثال بر میزان دستمزد بیفزایند می‌توان توافق جدید را از شروط قرارداد پیشین دانست زیرا طرفین قرارداد قبل را اصلاح کرده اند. (وحدتی شیبیری، ۱۳۷۹)

شرط صحیح و ضمنی

شرط ضمنی در مواردی کاربرد دارد که مدلول التزام الفاظ قرارداد است یعنی به حکم عقل یا عرف لازمه مفاد توافق، طبیعت قرارداد است. برای مثال زمانی که شخصی تعهد به انجام کاری کند به طور ضمنی تعهد به فراهم نمودن مقدمات آن هم کرده است.

حمیدرضا به گذر
حقوقدان

صورت اول مانند آنکه فروشنده بگوید: « اتومبیل را به مبلغ پانصد هزار ریال فروختم به شرط آنکه نقشه‌ای برای ساختمان خانام طرح کن و خریدار بگوید: قبول کردم »

صورت دوم مانند آنکه قبلاً طرفین در مورد طرح و نقشه ساختمانی مذاکره کرده و به توافق رسیده باشند، بعداً فروش اتومبیل را به مبلغ معین انشاء و قبل‌تر و در انشای معامله، بنای طرفین بر رعایت شرط توافق شده قبل باشد بدون آنکه آن را صریحاً

در ضمن ایجاد و قبول بیاورند. دانشمندان صاحب نظر در حقوق عقیده دارند که مذاکرات قبل از عقد متعاقبین که عقد با توجه به آن مذاکرات منعقد شده حاکم بر عقد و تعهدات ناشی از آن است و حدود تعهد ناشی از عقد را روشن می‌کند و برای این نظر خود به مواد ۱۱۱۳ و ۱۱۲۸ (ق م) تمسک می‌نمایند. البته هر دوی این مواد در خصوص عقد نکاح است ولی موک مواد مذکور در همه غفور می‌تواند اعمال شود.

بدین ترتیب امکان انضمام شرط به دو شیوه یادشده قطعی است که در خصوص آن در بندهای آتی توضیح خواهیم داد. (موسوی جعفری، ۱۳۸۱)

شرط تبانی و بنایی

شرط به معنی خود در رابطه با عقد یکی از این سه حالت را دارد.

۱- پیش از عقد واقع می‌شود.

۲- ضمن عقد شرط می‌شود.

۳- بعد از عقد به آن ملحق می‌شود.

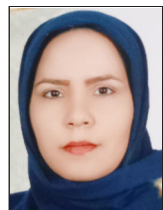
شرط تبانی از قسم نخست است. شرط گاه پیش از عقد واقع می‌شود خواه موضوع انشاء قرار گیرد و دو طرف خود را ملزم به مفاد آن سازند یا درباره آن گفتگو کنند و الزام قطعی را منوط به نزاعی درباره عقد کنند.

در این فرض هر گاه پیش از وقوع عقد مفاد شرط فراموش گردد و دو طرف هنگام تراضی از آن غافل بمانند نباید آن را جزو مفاد عقد شمرد گفتگو و وعده‌های بی‌اثر می‌شود و التزام، اگر مفاد آن امر خارجی باشد به عنوان قراردادی جداگانه مورد مطالعه قرار می‌گیرد. در مواردی که تراضی در مورد عقد در چند نوبت انجام شود. هر گاه تراضی نهایی در مورد ارکان اساسی عقد (مانند بیع فروشی در بیع) صورت پذیرد، همه توافق‌های مقدماتی را نیز باید از شرط ضمن عقد دانست زیر ظاهر این است که هر توافق بر مبنای تراضی‌های قبل انجام می‌شود. (طاهری، ۱۳۸۹)

برعکس هر گاه عقد بر مبنای التزام یا گفتگوی مقدماتی واقع شود شرط

یادداشت حقوقی

شرایط خودرو و رانندگان ارائه دهنده خدمات هوشمند مسافر

مهديه ريعتی
کارشناس حقوق

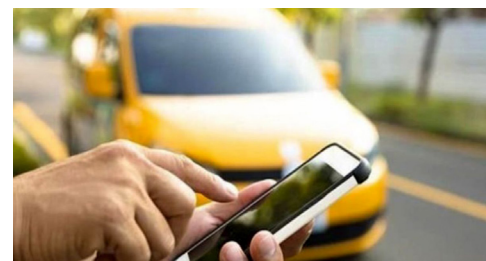
برابر مصوبه دولت کلیه اشخاص حقوقی ارائه دهنده خدمات برخط جابه جایی و حمل و نقل مسافر درون شهری و حومه عضو اتحادیه صنفی کشوری کسب و کار مربوطه که برخی از عملیات آن ها با استفاده از اپلیکیشن یا سایت انجام شود؛ اعم از اینکه وسیله نقلیه، تحت مالکیت خود شخص باشد یا طی قرارداد با شخص ثالث همکاری نمایند ملزم هستند قبل از شروع یا ادامه فعالیت در هر شهر، مدارک لازم شامل درخواست فعالیت، آدرس دفتر، نماینده رسمی، یک نسخه از قرارداد امضا شده از سوی شرکت بر اساس مدل قرارداد کشوری پیوست و تصویر ضمانت نامه قرارداد را در سامانه بارگذاری و همزمان نسخه اصل را با پست سفارشی برای شهرداری مربوطه ارسال نمایند و در غیر این صورت امکان شروع یا ادامه فعالیت در آن شهر نخواهند داشت. شهرداری موظف است حداکثر ظرف مدت یک ماه نسبت به امضا و ابلاغ قرارداد اقدام نماید. در صورت عدم امضای قرارداد توسط شهرداری مربوطه در مهلت مقرر، فعالیت ارائه دهنده خدمات هوشمند مسافر در آن شهر بلامانع است و شرایط وسیله نقلیه و رانندگان بشرح ذیل باشد

شرایط وسیله نقلیه:

- ۱- رعایت سن فرسودگی مطابق ضوابط خودروهای شخصی
- خودروهای بالای ۱۰ سال کارکرد باید از این ناوگان حذف گردند و برای ناوگان پرتردد در کلان شهرها رعایت سن فرسودگی مشابه ضوابط خودروهای حمل و نقل عمومی خواهد بود
- ۲- دارا بودن گواهی معاینه فنی خودرو معتبر
- ۳- دارا بودن بیمه نامه شخص ثالث معتبر
- ۴- همخوانی شماره پلاک وسیله نقلیه و استان محل فعالیت.

شرایط راننده:

- کلیه رانندگان باید دارای شرایط عمومی به شرح زیر بوده و اطلاعات آن ها (شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی، آدرس، شماره تلفن همراه، شماره پلاک و VIN خودرو) توسط ارائه دهنده خدمات هوشمند مسافر در سامانه ثبت شده باشد.
- ۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران و یا پروانه کار برای اتباع خارجی.
- ۲- دارا بودن گواهی عدم سوء پیشینه مؤثر کیفری معتبر یا دارا بودن استعلام صلاحیت از اداره اماکن
- ۳- دارا بودن گواهینامه رانندگی متناسب با نوع وسیله نقلیه.
- ۴- عدم اعتیاد
- ۵- در جهت حفظ ایمنی سفر درون شهری، هر راننده حداکثر ۱۲ ساعت امکان سرویس دهی در هر شبانه روز را خواهد داشت.

اعتبار داشتن یا نداشتن سند عادی جهت طرح دعوی

رأی شعبه تجدیدنظر دیوان عدالت اداری

در خصوص تجدید نظرخواهی آقای ی. ح فرزند ع. نسبت به دادنامه شماره ۲۳۵۳ مورخ ۹۴/۱۰/۰۲ صادره از شعبه اول بدوی دیوان عدالت اداری با توجه به اینکه صدور پروانه ساختمانی و مجوز ساخت اراضی منوط به ارائه سند ثبت رسمی می‌باشد که تجدیدنظرخواه ارائه ننموده است و نظر به اینکه نامبرده ایراد و اعتراض مؤثر و موجهی که اساس رأی معترض عنه را متزلزل و مخدوش نموده و در نتیجه موجبات نقض آن را فراهم نماید، ارائه نکرده است؛ و از نظر نحوه رسیدگی و صدور رأی نیز اقدام خلاف قانون و مقررات مشهود نیست؛ لذا به استناد ماده ۷۲ قانون تشکیلات آئین داری دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ ضمن صدور حکم به رد اعتراض و تجدید نظرخواهی، دادنامه معترض عنه را عیناً تأیید و ابرام می‌نماید. رأی صادره قطعی است.

طرح دعوی براساس اسناد عادی قابل پذیرش نمی‌باشد.

رأی شعبه بدوی دیوان عدالت اداری

در خصوص شکایت مذکور [به خواسته الزام به صدور مجوز ساخت بنا علیه شهرداری و اداره میراث فرهنگی] با عنایت به محتویات پرونده و نظر به اینکه دعوی مطروحه از ناحیه شاکی مستند به یک فقره قولنامه عادی است که حسب مفاد رأی وحدت رویه شماره ۴۷۴ مورخه ۸۹/۱۰/۲۷ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری ثبت و طرح دعوی بر اساس اسناد عادی قابل پذیرش نمی‌باشد. علی هذا شکایت یاد شده با وصف مذکور قابلیت استماع نداشته و قرار عدم استماع شکایت صادر می‌شود. قرار صادره ظرف ۲۰ روز پس از ابلاغ قابل تجدید نظرخواهی در شعب تجدید نظر دیوان است.